23/02/2025

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Κυριακής της Απόκρεω

/ Ορθόδοξες Προβολές

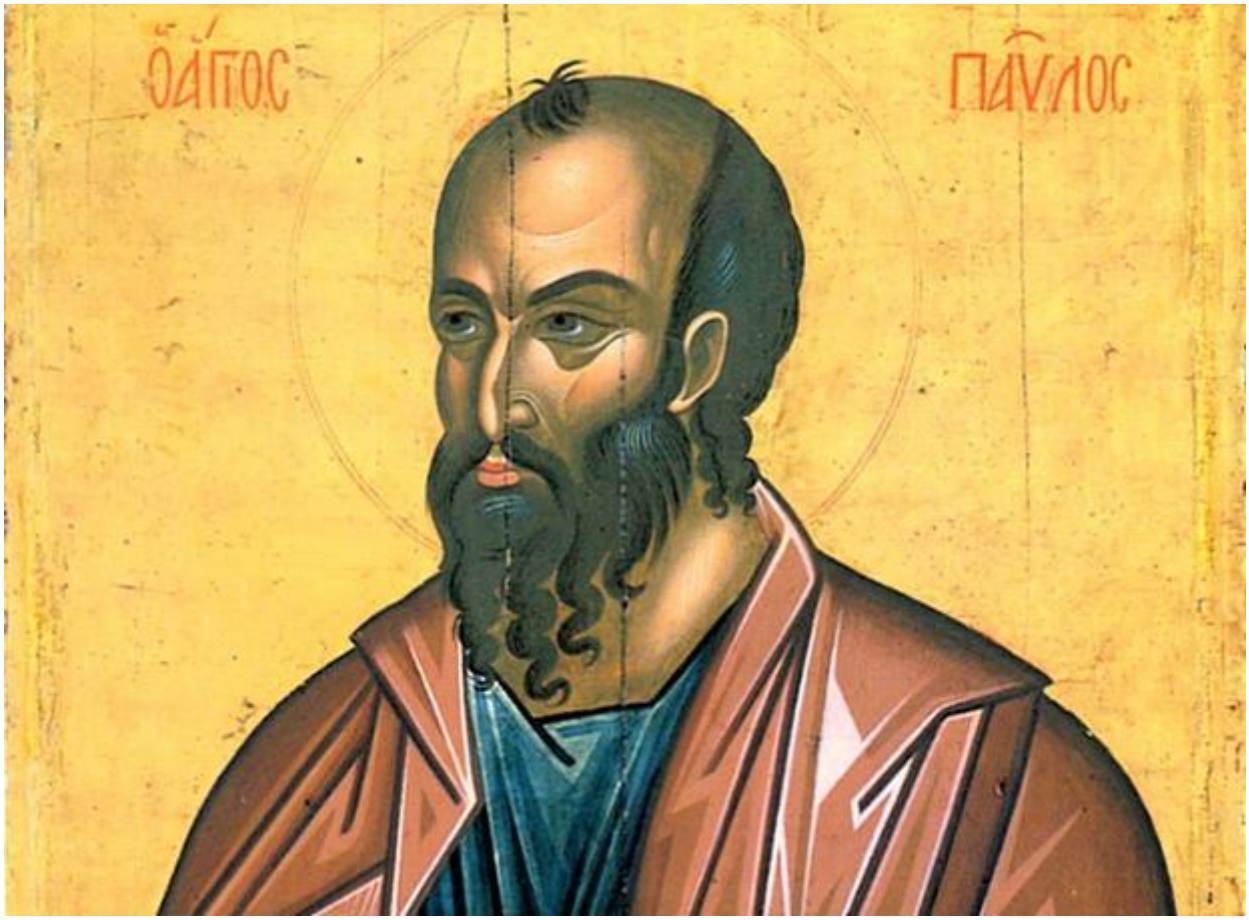

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Κυριακής της Απόκρεω: Α΄ Κορ. η’ 8 – θ’ 2 (23-02-2025)

Ξένιας Παντελή, θεολόγου

Πρωτότυπο Κείμενο

Ἀδελφοί, βρῶμα ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν φάγωμεν περισσεύωμεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα. Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενοῦσιν. Ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε, τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται

εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; Καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι᾽ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω. Οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ.

Νεοελληνική Απόδοση

Αδελφοί, σωστά, δεν είναι οι τροφές που θα καθορίσουν τη θέση μας απέναντι στο Θεό· ούτε αν δε φάμε κάποια απ’ αυτές χάνουμε κάτι ούτε αν φάμε αποκτάμε κάτι παραπάνω. Προσέξτε όμως, μήπως το ελεύθερο αυτό δικαίωμά σας γίνει αιτία να σκοντάψουν και να πέσουν εκείνοι που η πίστη τους είναι αδύνατη. Πράγματι, αν κάποιος, απ’ αυτούς δει εσένα, που έχεις τη «γνώση», να κάθεσαι στο τραπέζι ενός ειδωλολατρικού ναού, η συνείδησή του, αφού αυτός είναι αδύνατος, δε θα παρασυρθεί από το παράδειγμά σου και δε θα παρακινηθεί να τρώει τα ειδωλόθυτα; Έτσι, η δική σου «γνώση» θα προκαλέσει το χαμό αυτού του αδύνατου, του αδερφού μας, για τον οποίον ο Χριστός έδωσε τη ζωή του. Αμαρτάνοντας όμως μ’ αυτό τον τρόπο απέναντι στους αδερφούς και πληγώνοντας τη συνείδησή τους που είναι αδύνατη, αμαρτάνετε απέναντι στον ίδιο το Χριστό. Γι’ αυτό, αν κάποια τροφή μπορεί να γίνεται αιτία να σκοντάφτει και να πέφτει ο αδερφός μου, εγώ δεν θα βάλω ποτέ κρέας στο στόμα μου, για να μη γίνω αιτία να πέσει ο αδερφός μου. Πάρτε παράδειγμα εμένα. Δεν είμαι απόστολος; Δεν είμαι ελεύθερος; Δεν είδα αναστημένο τον Ιησού, τον Κύριό μας; Δεν είστε εσείς ο καρπός του κόπου μου στην υπηρεσία του Κυρίου; Κι αν ακόμα άλλοι αρνούνται να με αναγνωρίσουν ως απόστολο, για σας οπωσδήποτε είμαι· γιατί η ίδια η ύπαρξη της εκκλησίας σας είναι η απόδειξη πως είμαι απόστολος.

Σχολιασμός

Η σημερινή Κυριακή είναι η τρίτη Κυριακή του Τριωδίου και ονομάζεται Κυριακή της Απόκρεω. Και έτσι χρονικά βρισκόμαστε όλο και πιο κοντά προς την έναρξη της μεγάλης Τεσσαρακοστής. Σήμερα είναι Κυριακή της Απόκρεω και μας χωρίζει μόνο μια βδομάδα από την αρχή της νηστείας. Η παρούσα Κυριακή λοιπόν καθώς

και ολόκληρη η εβδομάδα που προηγείται φέρει την ονομασία αυτή επειδή ακριβώς σήμερα σταματούμε να τρώμε κρέας. Η παύση της κρεοφαγίας αποτελεί την πρώτη πράξη με την οποία ξεκινάμε τη νηστεία της μεγάλης Τεσσαρακοστής που πλησιάζει.

Η αποστολική περικοπή προέρχεται από την πρώτη προς Κορινθίους Επιστολή του Αποστόλου Παύλου (8,8-9,2). Ο απόστολος Παύλος απευθυνόμενος προς τους Κορινθίους, εξηγεί ότι δεν είναι οι τροφές που θα καθορίσουν τη θέση τους απέναντι στο Θεό, χωρίς να εννοεί ότι πρέπει χωρίς διάκριση αυτοί που έχουν τη «γνώση» να μετέχουν σε ειδωλολατρικά τραπέζια τρώγοντας ειδωλόθυτα, κρέατα, δηλαδή κρέατα προερχόμενα από τις θυσίες τις οποίες οι εθνικοί προσέφεραν στα είδωλα, γιατί κάποιοι από τους αδελφούς μας είναι αδύνατοι στην πίστη και ενδέχεται να σκανδαλιστούν.

Ο Θεός μας έδωσε την ελευθερία του τι θα φάμε και τι όχι, αφού δεν είναι η τροφή που καθορίζει τη θέση μας απέναντί του, δεν είναι η τροφή που θα μας δώσει αξία ενώπιον του. «Βρώμα ημάς ου παρίστησι τω Θεώ• ούτε γαρ εάν φάγωμεν περισσεύομεν, ούτε γαρ εάν μη φάγωμεν υστερούμεθα». Το όλο θέμα ήταν καθαρά πνευματικό, και οι λέξεις «περισσεύομεν» και «υστερούμεθα» δεν αναφέρονται στο σωματικό χορτασμό αλλά στην πρόοδο ή την υστέρηση των αρετών. Η βρώση των ειδωλοθύτων ήταν μόνο η αφορμή. Η ρίζα του προβλήματος ήταν οι σχέσεις των ανθρώπων με το Θεό και με τους συνανθρώπους τους, η ελευθέρια που μας έδωσε ο Θεός και πώς αυτή η ελευθερία γίνεται κάποιες φορές αιτία σκανδαλισμού για τους αδελφούς μας.

Ο Απόστολος Παύλος αναγνωρίζει την ελευθερία του χριστιανού αλλά δεν αναγνωρίζει την κακή χρήση της, γιατί θα γίνει πρόσκομμα για τους ασθενείς αδελφούς μας. «Βλέπετε δε μήπως η εξουσία υμών αύτη πρόσκομμα γένηται τοις ασθενούσιν» και αιτία σκανδαλισμού για τους αδελφούς μας. Δεν είναι δυνατόν η ελευθερία και η αγάπη να χωρίζονται η μία από την άλλη. Είναι ελεύθεροι οι Χριστιανοί να φάνε από τα ειδωλόθυτα. Αυτή η ελευθερία όμως συνδέεται άμεσα και με την κοινωνία αγάπης και της υπευθυνότητας μας έναντι των άλλων ανθρώπων. Δεν μπορεί συνεπώς η ελευθερία του πιστού ανθρώπου να λειτουργήσει ξέχωρα από την αγάπη του στους άλλους ανθρώπους, δεν μπορεί η ελευθερία αυτή να καταργήσει την αγάπη γιατί οι δύο αυτές έννοιες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Η ελευθερία δεν υπάρχει χωρίς την αγάπη και δεν ορίζεται παρά με την αγάπη. Είμαστε πραγματικά ελεύθεροι και σεβόμαστε ειλικρινά την ελευθερία των άλλων μόνο όταν αγαπάμε ειλικρινά τους άλλους. Ο Απ. Παύλος θέλει να τονίσει ότι και ο ίδιος θα θυσιάσει τον εαυτό του, προκειμένου ποτέ να μην γίνει αιτία σκανδαλισμού του αδελφού του. «Διόπερ ει βρώμα σκανδαλίζει τον αδελφόν μου,

ου μη φάγω κρέα εις τον αιώνα, ίνα μη τον αδελφόν μου, σκανδαλίσω». Ο Απόστολος Παύλος δίνει το παράδειγμα της θυσιαστικής αγάπης, στερώντας από τον εαυτό του όλα όσα θα σκανδάλιζαν τους αδελφούς του ακόμα και όσα επιτρέπονταν θέλοντας έτσι να τονίσει πως η αγάπη είναι πάνω από όλες τις αρετές «των συγκεχωρημένων απείχετο υπερ του μη σκανδαλίσαι, αλλ' ότι και μετά πολλού του πόνου και του κινδύνου» (Ι. Χρυσοστόμου, Εις την Α' προς Κορινθίους Επιστολή, Ομιλία 9,1). Πιστεύει ότι πάνω από οποιαδήποτε εξουσία ή ελευθερία είναι η ανιδιοτελής και θυσιαστική αγάπη, αφού όπως ο ίδιος γράφει αλλού, «οφείλομεν ημείς οι δυνατοί τα ασθενήματα των αδυνάτων βαστάζειν» (Ρωμ. 15,1). Βάζει όριο ο Απόστολος Παύλος στην ελευθερία και στην εξουσία και αυτό το όριο είναι η αγάπη προς τους άλλους.

Ωστόσο διαπιστώνουμε πως ο Απ. Παύλος μιλώντας για τα σημαντικά αυτά ζητήματα ήθους και συμπεριφοράς των Χριστιανών, κατατάσσει τον εαυτό του μεταξύ των δυνατών και προσάγει τον εαυτό του ως παράδειγμα. Μέσα στην Εκκλησία, σήμερα δεν γνωρίζουμε ποιος μπορεί να είναι δυνατός στην πίστη και στη συνείδηση και ποιος αδύνατος, γιατί όλοι πολλές φορές είναι δυνατό να συλλάβουμε τον εαυτό μας σε στιγμές αδυναμίας και στη πίστη και στη συμπεριφορά μας απέναντι στους άλλους. Ως χριστιανοί πρέπει να έχουμε δυνατή πίστη και δυνατή συνείδηση, γιατί έχουμε τη χάρη και τη δύναμη του Αγίου Πνεύματος και η θυσία του Χριστού μας οδηγεί στη σωτηρία. Ο καθένας στη δύναμη και στην αδυναμία του έχει την ικανότητα να βοηθήσει και να ενισχύσει τον αδύνατο αδελφό του, για τον οποίο ο Χριστός θυσιάστηκε.

Οι Χριστιανοί της Κορίνθου τότε διχογνωμούσαν για τα ειδωλόθυτα. Εμείς σε πόσα θέματα δεν διχογνωμούμε σήμερα; Εάν ενεργούμε γιατί έτσι μας αρέσει και γιατί αισθανόμαστε δυνατοί στη γνώση έναντι των άλλων, ή γιατί πιστεύουμε ότι είμαστε δυνατοί ,τότε ενεργούμε εγωιστικά. Η αγάπη θα πρέπει να αποτελεί τη βάση και το κριτήριο της δικής μας στάσεως και συμπεριφοράς. Με αυτόν τον τρόπο, όχι μόνο δεν θα επιζητούμε εγωιστικά το δικό μας συμφέρον, αλλά θα μας είναι και δυνατό και εύκολο να παραιτηθούμε και από τα προφανή δικαιώματα που θα είχαμε. Ο Απ. Παύλος βεβαιώνει ότι «αλλ΄ ουκ εχρησάμεθα τη εξουσία ταύτη , αλλά πάντα στέγομεν, ινα μη εγκοπήν τινα δώμεν τω ευαγγελίω του Χριστού» (Α΄ Κορ. 9,12). Προτεραιότητα έχει η διάδοση του Ευαγγελίου και ενώπιον αυτού του θείου θελήματος υποχωρεί κάθε έννοια προσωπικού δικαιώματος.